

Liite 1. Topeliuksen koulun ohjaussuunnitelma

Oppilaanohjauksen järjestämisen toimintatavat

Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuvan jatkumon. Ohjaustyö on koko henkilökunnan yhteistä vastuullista toimintaa.

Luokat 1-2 Koululaiseksi kasvaminen

Luokanopettaja opastaa oppilaan uuteen kouluympäristöön, koulun käytänteisiin ja uuteen opiskeluympäristöön. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja tapansa oppia ja toteuttamaan näitä taitoja sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Oppilaan opiskeluvalmiuksien ja –taitojen kehittymistä edistetään ja huomioidaan hänen kiinnostuksen kohteensa.

Luokat 3-6 Oppijana kehittyminen

Vuosiluokilla 3-6 tuetaan ja kannustetaan oppilasta ottamaan vastuuta koulunkäynnistään ja tehtäviensä hoitamisesta. Lisäksi oppilasta autetaan ja tuetaan toimivien tiedonkäsittelytaitojen ja opiskelustrategioiden kehittämisessä. Ohjauksella vahvistetaan oppilaan osallisuutta luokka- ja kouluyhteisössä sekä ohjataan edistämään omalla toiminnallaan omaa ja luokkayhteisönsä hyvinvointia. Oppilaan myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan vahvistetaan. Yhteistyötahojen kanssa toimiminen tarjoaa oppilaille mahdollisuuksia oppia yrittäjämäistä toimintatapaa.

Luokat 7-9 Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Vuosiluokilla 7-9 oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilasta autetaan hahmottamaan ja valintojensa vaikutus opintoihinsa ja tulevaisuuteensa ja hänelle selkiytetään, mikä merkitys opiskeltavilla oppiaineilla on jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta. Oppilaan käsitystä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista laajennetaan. Lisäksi vahvistetaan oppilaan toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintoja koskevassa päätöksenteossa. Oppilaalle tarjotaan tietoa ja tutustumismahdollisuuksia perusopetuksen jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin. Oppilasta kannustetaan hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja.

1. Työn- ja vastuunjako ohjaustyössä

Koulun ohjaustoimintaan osallistuvat kaikki ohjaus- ja opetustyötä tekevät henkilöt. Erilaiset vierailijat koulussa sekä vierailut koulun ulkopuolella tutustuttavat oppilaita uudenlaisiin mahdollisuuksiin soveltaa oppimaansa omassa elämässään. Oppilaanohjauksen yhteistyö kodin ja koulun välillä toteutuu huoltajatapaamisten, arviointikeskustelujen ja tiedotustyön kautta. Ohjauksen keskeiset tehtävät ovat oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen,

opiskelutaitojen ja oppimisen ohjaus ja elämän suunnittelun ja uravalinnan ohjaus. Koulun henkilöstöllä on erilaisia tehtäviä ohjausprossien eri vaiheissa.

Luokanopettaja ja luokanohjaaja

Luokanopettajien ja -ohjaajien vastuulla on oppilaan oppimisen ja opiskelun ohjaus. He huolehtivat oppilaiden koulunkäynnin sujumisesta. He seuraavat luokan ilmapiiriä, luovat luokkaansa myönteistä yhteishenkeä ja puuttuvat mahdollisiin ristiriitoihin ja kiusaamiseen viipymättä. He seuraavat luokan tuntimerkintöjä ja oppilaiden säännöllistä koulunkäyntiä sekä tukevat oppilaita kohti toivottavia toimintamalleja. Lisäksi he osallistuvat koulun järjestämiin vanhempainiltoihin. Luokanopettaja järjestää luokkansa arviointi- ja kehityskeskustelut. Luokanopettajat ja -ohjaajat ohjaavat oppilaita tarvittaessa sopivan tuen tai avun piiriin (koulun oppilashuolto).

Aineenopettaja

Aineenopettajan tehtävänä on oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen sekä oman oppiaineensa oppimisen ja opetuksen ohjaus. Aineenopettaja selvittää oppilaille oman aineensa oppimistavoitteet, sisällöt ja arvioinnin perusteet. Aineenopettaja vastaa oppilaan etenemisen seuraamisesta ja huolehtii siitä, että oppilas saa tarvittaessa apua oppimisvaikeuksissa tai muissa esiin tulevista ongelmista. Aineenopettaja pitää yhteyttä huoltajiin myös edellä mainituissa kysymyksissä ja tiedottaa tarvittaessa oppilaan koulunkäyntiin vaikuttavista asioista. Aineenopettaja välittää tietoa oman aineensa koulutus- ja työmahdollisuuksista sekä mahdollisista valinnaisaineista.

Laaja-alainen erityisopettaja

Erityisopettajan tehtävänä on tukea oppilaita ja antaa konsultaatioapua opettajille oppimisen tukeen liittyvissä asioissa esim. oppilaiden tuen tarpeiden tunnistamisessa, valmiuksien kartoittamisessa sekä pedagogisten asiakirjojen laadinnassa. Erityisopettaja on tarvittaessa mukana harkinnanvaraisessa yhteishaussa.

MAI-opettaja

Oman äidinkielen opetus (MAI) vahvistaa oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä, kun äidinkieli on muu kuin opetuskieli. Toiminnalla tuetaan oppilaan ajattelun sekä kielenkäyttötaitojen, itseilmaisun ja viestinnän kehittymistä sekä persoonallisuuden ehyttä kasvua. Tällä vahvistetaan oppilaan omaa monikulttuurisuutta ja toiminnallista kaksikielisyyttä. Oman äidinkielen opetus ei välttämättä toteudu oppilaan omassa koulussa ja ryhmiä muodostetaan, mikäli osallistujia tiettyyn kieleen on riittävä määrä.

OMO-opettaja

Oppilaalle, jonka äidinkieli on muu kuin opetuskieli, tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös omakielistä opetusta. Omakielinen opetus (OMO) on perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaan omalla äidinkielellä. OMO on tukimuoto, joka edistää tasavertaisia oppimisvalmiuksia. Opetusta suunnitellaan, toteutetaan ja oppimista arvioidaan OMO-opettajan ja luokan- tai aineenopettajan yhteistyönä.

MATU-opettaja

Vieraskielisille oppilaille järjestetään tuettua opetusta (MATU) mahdollisuuksien mukaan niissä aineissa, joissa kehittyvä kielitaito tarvitsee tukea. Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamistaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaajan vastuulla on järjestää luokkamuotoista-, henkilökohtaista- ja pienryhmäohjausta vuosiluokilla 7-9. Ohjauksella tuetaan oppilaiden jatkokoulutus- ja urasuunnittelua. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaiden valintoihin liittyvästä ohjauksesta ja neuvonnasta sekä työelämäyhteistyöstä. Opinto-ohjaaja koordinoi 7. luokkalaisten ryhmäytymistä yhteistyössä koulun oppilashuoltohenkilökunnan jäsenten ja mahdollisten koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Ryhmäyttämiseen ja vertaisryhmäohjaukseen osallistuvat lisäksi koulumme tukioppilaat, jotka ovat saaneet koulutuksen tehtäviinsä. Opinto-ohjaaja ylläpitää ammattitaitoaan osallistumalla mm. opinto-ohjaajien kokouksiin ja koulutuksiin. Hän osallistuu moniammatilliseen opiskelijahuoltotyöhön ja huoltajatapaamisiin ohjauksen asiantuntijan roolissa. Lisäksi opinto-ohjaaja järjestää infotilaisuuksia ja tiedottaa esimerkiksi yhteishakuun- ja jatko-opintoihin liittyvistä tilaisuuksista.

Rehtori ja apulaisrehtori

Rehtorit ohjaavat oppilaita yhteisön jäsenenä kasvamisessa sekä mahdollistavat opetushenkilöstön ammattitaidon ylläpitämisen.

Oppilashuoltohenkilöstö

Koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, koululääkäri ja koulupsykologi vastaavat ohjauksesta oman erikoisalueensa mukaan. He ovat tarvittaessa mukana harkinnanvaraisessa yhteishaussa ja konsultoivat tarvittaessa yhteishakuun liittyvistä terveydellisistä asioista.

2. Työskentely monialaisissa verkostoissa

Vuosiluokilla 1-6 yhteistyökumppaneita ovat oppilashuollolliset verkostot, koululle nimetyt esiopetusryhmät sekä iltapäiväkerhotoiminta. Yhteistyötä tehdään 6. luokalla tulevan yläkoulun kanssa mm. opetuksen ja oppimisen järjestämisen kannalta oleellisten tietojen siirtämiseksi. Vuosiluokilla 7-9 yhteistyökumppaneita ovat mm. toisen asteen oppilaitokset ja oppilashuollolliset verkostot.

3. Kodin ja koulun ohjausyhteistyö

Yläkouluikäisiä oppilaita ja huoltajia tiedotetaan opiskeluun ja uravalintaan liittyvistä asioista. Heille järjestetään mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan

koulunkäynnin, opiskelun ja valintojen tukemiseksi. Vanhempainiltoja ja huoltajatapaamisia järjestetään tarpeen mukaan.

4. Työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt

Ammatteihin ja työelämään tutustuminen on osa peruskoulun opetussuunnitelmaa ja sen tarkoituksena on tukea oppilaan opiskelu- ja uravalintoja. TET-jaksoilla oppilas saa harjoitella työelämätaitoja ja pohtia samalla omia kiinnostuksen kohteitaan. TET-jaksojen kesto ja ajankohta tarkennetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi työelämävalmiuksia harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan esim. vierailemalla Yrityskylässä ja toteuttamalla erilaisia opintokäyntejä sekä kutsumalla vierailijoita kouluun.

5. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus

Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan vuosiluokilla 8 ja 9 niille oppilaille, jotka sitä tarvitsevat suunnitellessaan jatko-opintoja. Tehostetun oppilaanohjauksen tarve tunnistetaan tarvittaessa moniammatillisena yhteistyönä. Opinto-ohjaaja suunnittelee yhteistyössä tukitarpeet, koordinoi jatko-opintojen kannalta tarvittavan ohjauksen ja arvioi sen riittävyyttä määräajoin. Opinto-ohjaaja seuraa oppilaiden sijoittumista peruskoulun jälkeisiin opintoihin ja niiden aloittamista.

6. Ohjauspolku: jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskelunvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Siirtymävaiheen yhteistyö alkaa 8. luokalla. Ohjauspolku perusopetuksen jälkeisiin opintoihin sisältää seuraavat vaiheet:

- tutustuminen toisen asteen opiskeluvaihtoehtoihin (esim. koulukokeilut, oppilaitosvierailut, hakuopas),
- henkilökohtaiset ohjauskeskustelut ja mahdolliset huoltajatapaamiset,
- koehaku -vaiheessa harjoitellaan hakemista ja määritellään ensisijainen hakutoive,
- yhteishakuprosessi kokonaisuudessaan,
- yhteishaun tulokset,
- kesäajan ohjaus tarvittaessa yhteistyössä uraohjaajan kanssa ja
- opiskelujen aloittaminen toisella asteella.